

Arbejdermuseet og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv lægges sammen

Fra næste år lægges Arbejdermuseet og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv (ABA) sammen til én kulturinstitution. Det vedtog bestyrelserne for de to hidtil selvstændige institutioner på et fælles bestyrelsesmøde den 20. august 2003.

Begge institutioner beholder deres oprindelige navn for at understrege deres funktion. Arbejdermuseet har en museumsfunktion, ABA en arkiv- og biblioteksfunktion. Men der bliver tale om en fysisk sammenlægning til én ny organisation med én bestyrelse, én ny ledelse og én hovedadresse. Sammenlægningen, der har været undervejs i det meste af et år, skal være tilendebragt 1. januar 2005, hvor den ny institution begynder sin virksomhed i forhold til offentligheden.

Arbejdermuseet og ABA har meget tilfælles, uanset at der også er forskelle. De to institutioner rummer arbejderklassens og arbejderbevægelsens kulturarv udtrykt i genstande, kunst, papirer, bøger, fotos og meget mere. Drivkraften i sammenlægningen er ønsket om større synergieffekt ved udnyttelsen af de sparsomme ressourcer til formidling og forskning og dermed i sidste instans at skabe bedre oplevelser for publikum.

I det arbejde, der skal gøres, har vi fordele. Vi er ikke uvante med hinanden og har praktiseret dagligt samarbejde, siden Arbejdermuseet blev oprettet i 1982. Samarbejde om udstillinger, bogudgivelser og administrationsfællesskab har vi gennemført. Men der er ikke grund til at lægge skjul på, at sammenlæg-

ningen også har en økonomisk side. Tilskuddene er jævnt faldende, samtidig med at udgifterne stiger trods gennemførte besparelser. Sammenlægningen til én organisation skal dæmme op for det økonomiske pres og på sigt styrke institutionen fagligt, politisk og økonomisk.

Den gamle bygning i Rømersgade fra 1879 bliver centrum for den ny institution og for alle publikumsrelaterede aktiviteter. Her kommer publikum for at få oplevelser i form af udstillinger og viden i form af udlån af bøger, arkivalier m.v. Det siger sig selv, at bygningen i Rømersgade ikke kan rumme ABA's store samlinger af bøger og arkivalier. Bibliotek og arkiv placeres uden for byens centrum, og behovet for kontorer til den faglige enhed, administrationen og IT indebærer tillige, at Arbejdermuseets nuværende samlinger i Rømersgade flyttes ud, således at begge institutioners samlinger bliver samlet ét sted.

I stueetagen i Rømersgade 22 indrettes læsesal og udlån. Det medfører, at brugerne må bestille bøger og arkivalier fra magasin til brug på læsesal eller til hjemlån. Brugerne har dermed ikke mulighed for fysisk at gennemgå bogsamlingen før udlån, men må udvælge titler elektronisk i biblioteksbasen. Én samling placeres dog i Rømersgade, nemlig fotosamlingen på over 3 millioner fotos og dias.

Den grundlæggende idé med sammenlægningen er at skabe et moderne arbejderhistorisk center af internationalt format ved at forene arkiv, bibliotek og museum. Det sker for at indsamle, bevare og synliggøre arbejdernes politiske, sociale og kulturelle historie. Muligheden for indsigt og oplevelser skal være historisk

forankret, men det skal ske på et aktuelt grundlag, således at forståelsen for arbejdernes rolle i samfundsudviklingen fremmes. Grundlaget for at gøre det er vores samlinger, som i europæisk sammenhæng er enestående:

- Arkiv og fotosamling
- Forskningsbibliotek
- Kulturhistorisk samling
- Kunsthistorisk samling

Det er hensigten, at forskning, formidling og udvikling af internetbaserede tjenester skal prioriteres. Der ligger en stor organisatorisk opgave i at bringe samlingerne på plads og få løst de praktiske opgaver, som altid vil være til stede ved sammenlægninger. Men meningen med det hele er et højere kvalitetsniveau til gavn for såvel det brede som det snævre publikum. Forudsætningen herfor er udviklingen af et nyt fagligt miljø, hvor medarbejderne fra de to institutioner kan udnytte fælles potentialer og videreudvikle samarbejdet. De rammer håber vi at skabe ved sammenlægningen.

Begge institutioner har et tæt samarbejde med forskere, institutioner og organisationer indenfor det arbejderhistoriske område. Dette samarbejde glæder vi os til at fortsætte og udvide.

Henning Grelle

Foreninger

WORKLAB

WORKLAB blev stiftet i august 1997 af repræsentanter fra Arbejdermuseet i København, The National Museum of Labour History i Manchester, Museum der Arbeit i Hamborg, Norsk Industriarbejdermuseum i Rjukan og Arbetets Museum i Norrköping.

I de seneste 15-20 år er der stiftet adskillige arbejder- og industrimuseer i Europa, USA og Australien. De er nu igennem startfasen og har etableret sig i det traditionelle museumslandskab, men der har vist sig et behov for at slutte sig sammen for at støtte hinanden og udnytte hinandens erfaringer. Formålet med WORKLAB er netop at fremme og koordinere de deltagende museers interesser med hensyn til indsamling, bevaring og formidling af arbejderklassens kultur, herunder arbejdsprocesser og arbejderbevægelse. Det var også vigtigt at skabe et forum for kommunikation, inspiration, støtte og samarbejde mellem disse arbejdermuseer. WORKLAB er desuden blevet stiftet for at have en organisation, der formelt kan tale museernes sag over for internationale komiteer og organisationer, der allerede findes i den internationale arkiv- og museumsverden.

Efter behov udsendes WORKLAB Newsletter: No. 1 April 1998, No. 2 February 1999, No. 3 April 2000, No. 4 September 2001 og No. 5 November 2002. Udgivelsen er hidtil blevet støttet af EU-kommissionens Culture 2000 Framework Programme. I WORKLAB Newsletter publice-res indlæg fra konferencer og indlæg om museernes

undersøgelser og andre aktiviteter. Næste WORKLAB Newsletter er planlagt til efteråret 2003. Det redigeres fra Arbejdermuseet i København. Henvendelse om abonnement og bidrag sker til Anne-Lise Walsted, alw@arbejdermuseet.dk.

Anne-Lise Walsted

ASRA

Den 9. april var det 20 år siden, Arbejderhistorisk Støttekreds Ringkøbing Amt (ASRA) blev stiftet. ASRA samler og gemmer protokoller, faner, fotografier, bøger, jubilæumsskrifter og papirer fra fagforeninger og enkeltpersoner med tilknytning til arbejderbevægelsen. I ASRA's arkiv findes desuden genstande, gamle kontormaskiner, gamle film og filmfremvisere. Man kan besøge arkivet for at aflevere ting og sager: papirer, bøger, fotos, erindringer, protokoller m.m., men man er også velkommen til bare at kigge ind.

I handlingsplanen for 2003 står der, at ASRA skal samle og registrere arkivalier fra arbejderbevægelsen i Ringkøbing Amt, arrangere udstillinger i amtet på fagforeninger, biblioteker m.m., lave fortælle- og erindringsaftener med mere eller mindre kendte folk og udgive fire numre af foreningens tidsskrift ASRA Nyt.

ASRA ledes af en bestyrelse på 12, hvoraf otte vælges på generalforsamlingen, to udpeges af LO Ringkøbing Amt, en af Socialdemokratiets amtsbestyrelse og en af AOF's amtsbestyrelse. Foreningen har knap 200 medlemmer, som dels er LO-sektioner, faglige organisationer, partiforeninger og AOF-afdelinger og dels enkeltpersoner – heriblandt tidligere statsminister Poul Nyrup Rasmussen.

ASRA bor Ålykkevej 3 i Her-ning, hvor DUI Leg og Virke har lokaler, og hvor de for meget små penge har givet ASRA husly. Som regel er der folk i arkivet hver tirsdag mellem 11 og 15, men vi kan nemt kontaktes på telefon for en aftale. Hvis man har papirer og mapper liggende fra en partiforening eller fagfor-ening, vil vi meget gerne have det. Alt bliver registreret og op-bevaret forsvarligt. Allerbedst vil det være, hvis man vil være medlem og derigennem støtte ASRA's arbejde. Det koster 100 kr. for personligt medlemskab. Vi har også brug for folk, der har lyst til at bruge fritiden på at be-vare arbejderhistorien i Ringkø-bing Amt. Har man tid, kan man kontakte ASRA's formand Bent Søndergaard (tlf. 97 14 10 55) eller arkivleder Elly Madsen (tlf. 97 35 30 81).

Elly Madsen

Konferencer

125 års Socialistlove

Som Ritt Bjerrgaard engang sagde, er der to måder at forhindre kriminalitet på. Den ene er at opruste politiet til at opretholde lov og orden, den anden er at gennemføre en velfærdspolitik. Så langt var magthaverne i 1870'ernes Tyskland ikke kommet i deres forståelse af den repressive tolerance, som det blev kaldt i 1960'erne. Bismarck lod den tyske rigsdag vedtage et sæt socialistlove (Gesetz gegen die gemeingefährlichen Bestrebungen der Sozialdemokratie), som trådte i kraft den 21. oktober 1878. I de næste 12 år blev den lovgivning forfinet og udbyg-

get. Alle socialdemokratiske or-ganisationer, aviser og andre ten-dentiøse skrifter blev forbudt, kun valgdeltagelse fortsatte med at være en mulighed for det so-cialdemokratiske parti (så længe der officielt ikke stod nogen or-ganisation bag) – dog blev parti-ets kandidater genereret på bedste måde gennem retssager og ved udvisninger (en af de mest ken-dte udvisninger ramte lærer og journalist Jens Lauritz Christen-sen fra Tønder, som til sidst måt-te emigrere til USA). I længden led denne politik dog nederlag, og efter Socialdemokratiets valg-sejr i 1890, hvor det blev Tysklands største parti med ca. 20% af stemmerne, blev Bismarck væltet som rigskansler og lovene ikke fornyet.

Det er nu 125 år siden, socia-listlovene blev indført. I den an-ledning arrangeres tre konferen-cer:

1. *Presse, Publizistik und Zensur unter den Bedingungen eines Ausnahmegesetzes*, lørdag den 18. oktober i Berlin (10.00-19.00). Informationer: info@helle-panke.de.
2. *Das Sozialistengesetz von 1878 und Norddeutschland*, fredag-lørdag den 24.-25. okto-ber i Hamborg. Informationer: Hamburg@fes.de.
3. *125 Jahre Sozialistengesetz*, fredag-søndag den 28.-30. no-venber i Kiel. Information: tlf.: 0049 431 5195 2100, fax: 0049 431 5195 2200.

Der foreligger programforslag for den første og den tredje kon-ference, som giver indtryk af, at konferencerne er velforberedte og tager væsentlige problemstill-inger op.

Gerd Callesen

Dansk pensionspolitik

Pensionssystemet er et helt cen-tralt element i det danske vel-færdssamfund. Det er vigtigt for såvel vælgerne og politikerne som for forskerne. De seneste år har debatten om det danske pen-sionssystem bølget frem og til-bage i nyhedsmedierne blandt eksperter og politikere. Skal pensionsalderen forhøjes? Er det danske pensionssystem gearret til fremtidens demografiske og so-ciale forandringer? Listen over spørgsmål kunne gøres meget længere. Det handler om spørgs-mål som: hvem skal have, hvor-dan skal det finansieres, hvordan skal pensionssystemet organis-eres og hvilke konsekvenser har det?

Disse spørgsmål er imidlertid ikke nye. De har stået centralt i den politiske debat lige siden starten på det danske pensions-system med aldersrenteloven af 1891 og har fulgt med gennem den pensionspolitiske udvikling over folkepension, debatten om ITP, skattesubsidierede private opsparinger og arbejdsmarkeds-pensioner helt op til i dag.

Vi vil gerne invitere forskere og andre med interesse for det danske pensionssystems udvik-ling til et seminar på Syddansk Universitet den 9. december 2003. Seminaret vil give mulig-hed for en grundig diskussion af det danske pensionssystems ud-vikling og fremtidige udfordrin-ger, to ting som hænger uløseligt sammen.

Program:

9.30-10.00: Kaffe og rundstyk-ker

10.00-10.15: Indledende be-mærkninger

10.15-12.00: Del 1: Det offent-ligt finansierede pensionssy-stems historiske udvikling.

1. *Dansk pensionspolitik fra 1891 til i dag: Drivkræfter og bindinger*, ved professor Jørn Henrik Petersen (Syddansk Universitet).

2. *Pensionspolitik i Danmark efter 1945: Udvikling og drivkræfter*, ved lektor Klaus Petersen (Syddansk Universitet)
12.00-13.00: Frokost
13.00-14.45: Del 2: Arbejds-markedspensioner.

1. *Arbejdsmarkedspensioner i Danmark i et historisk perspektiv*, ved lektor Jesper Due (Københavns Universitet).

2. *Hvorfor fik vi arbejdsmarkedspensioner i 1980'erne og hvad betyder det?*, ved adjunkt Christopher Green-Pedersen (Århus Universitet)
14.45-15.00: Kaffe
15.00-16.45: Del 3: Det danske pensionssystem i et komparativt og fremtidigt perspektiv.

1. *De nuværende og fremtidige udfordringer til det danske pensionssystem*, ved forskningschef Niels Ploug (Socialforskningsinstituttet).

2. *Dansk pensionspolitik i et komparativt perspektiv*, ved forsker Axel West Pedersen (NOVA, Oslo)
16.45-17.00: Afsluttende bemærkninger

Seminaret er finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige forskningsråd og arrangeres af Centre for Comparative Welfare Studies (Ålborg Universitet) og Center for Historiske og Komparative Velfærdsstudier (Syddansk Universitet).

Seminaret er åbent for alle interesserede. Tilmelding senest 10. november til en af de under tegnede:

Christopher Green-Pedersen
Institut for Statskundskab
Århus Universitet

Tlf.: 89 42 12 97
E-mail: cgp@ps.au.dk

Klaus Petersen
Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse
Syddansk Universitet
Tlf.: 65 50 21 38
E-mail:
klaus.petersen@hist.sdu.dk

Food Production and Food Consumption in Europe c. 1914-1950

The period between the outbreak of World War I and c. 1950 was characterized by wars and crises. One of the industries most affected was the food sector resulting in malnutrition, food riots, strong state intervention and fascism. However, it also resulted in periods of prosperity in the farming and fishing communities, in welfare state building and in attempts to organise new world and food orders.

Despite the fundamental importance of food, both for everyday consumption and for the whole organisation of society, little research has been undertaken so far. This is the reason for establishing an international conference on Food Production and Food Consumption in Europe, c. 1914-1950.

The conference will take place in Esbjerg June 2-5, 2004 and will be organised by CONIH (The Centre for European Conflict and Identity History). More information: <http://websrv5.sdu.dk/conih/food.html>

Projekter og afhandlinger

ABA har i tiden indtil 28. august modtaget meddelelse om følgende projekter, som er under udarbejdelse:

Anthon Mundberg og den tidlige arbejderbevægelse

BA-projekt
Roskilde Universitetscenter
Marek Tønnesen
Armeniensvej 14
2300 København S
Tlf.: 32 55 44 64
E-mail: toe@gerbrandskolen.dk

Debatten på Færøerne om militære installationer

Speciale
Syddansk Universitet, Odense
En undersøgelse af de forestillinger og myter, der opstod på Færøerne om de militære installationer opført under den kolde krig, herunder hvordan de opstod, og hvad det kan sige om forholdet mellem Færøerne og Danmark
Forventes afsluttet sommeren 2003
Hildegunn Johannesen
Thorsgade 62 A, 1.
5000 Odense
Tlf.: 28 68 25 76
E-mail: hildepistor@ofir.dk

Fra sektion til fagforening

Speciale
Aalborg Universitet
Hvilken proces gennemløb de københavnske sektioner, fra de mistede deres hovedorganisation som følge af forbudet mod Den internationale Arbejderforening for Danmark i august 1873 og frem til deres reorganisering som fagforeninger?
Forventes afsluttet juni 2003
Malene Filtenborg Schøler

*Sigurd Undsets Vej 330 A
9220 Aalborg Øst
Tlf.: 28 71 49 53
E-mail: malene@e-pige.dk*

Socialdemokratiet og den europæiske integrationsproces

*BA-projekt
Historisk Institut ved Københavns Universitet
Den socialdemokratiske holdningsændring i forhold til udformningen af dansk EF-politik i perioden 1986-1992
Anita Krog Jensen
Thorshavnsvej 22, 4.tv.
2300 København S.
Tlf.: 32 54 10 13
E-mail: anitakrog@hotmail.com*

Livet på C.W. Obels Tobaksfabrik

*Monografi
Aalborg Historiske Museum
En undersøgelse og beskrivelse af arbejdskultur, arbejdsforhold mv. på fabrikken samt af virksomhedens rolle i byen Aalborg
Forventes afsluttet august 2004
Inger Bladt
Algade 48
9000 Aalborg
Tlf.: 96 31 04 10
E-mail: ikb-kultur@aalborg.dk*

Vietnam 69

*Speciale
Syddansk Universitet, Odense
Forventes afsluttet august 2004
Per Jensen
Niels Bohrs Allé 23, 3044
5230 Odense M
Tlf.: 77 66 40 44
E-mail:
werner987@hotmail.com*

The Masses and the Message: Membership influence on party policy in left wing parties

*Ph.d.-afhandling
University of Manchester
An investigation of the level of membership influence on party policy in the 'mass-parties' of the European left wing
Forventes afsluttet 2007
Robin T. Pettitt
Department of Government
The University of Manchester
M13 9PL
United Kingdom
E-mail:
robin.pettitt@stud.man.ac.uk*